

Урок № 16

Тема. Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Текст у професійному спілкуванні. Зміст і будова тексту. Складне синтаксичне ціле.

Мета: повторити відомості про текст; удосконалювати орфографічні та пунктуаційні вміння учнів; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу орієнтувати одинадцятикласників на вибір майбутньої професії.

Внутрішньо-предметні зв'язки: орфографія, пунктуація.

Міжпредметні зв'язки: економіка, спорт, анатомія, геополітика.

Тип уроку: урок розширення й поглиблення знань та розвитку практичних умінь.

ХІД УРОКУ

I. Мотиваційно-організаційний етап

1. Робота з таблицею

► Прочитайте зміст таблиці. У якому стовпчику подано текст? За якими ознаками ви це з'ясували? Аргументуйте свою точку зору.

I	II	III
Для кожного з нас очевидним є те, що інфляція пов'язана із зростанням цін.	Для кожного з нас очевидним є те, що інфляція пов'язана із зростанням цін. Основою відносин власності є привласнення. Квартирна плата є ціною за послугу, яку надає власник житла	Для кожного з нас очевидним є те, що інфляція пов'язана із зростанням цін. Разом з тим виникає цілком природне питання: чи будь-яке зростання цін є інфляційним за своєю природою? У вузькому значенні інфляція може бути представлена як процес обезцінення грошей

II. Процесуально-діяльнісний етап

1. Конструктивна вправа

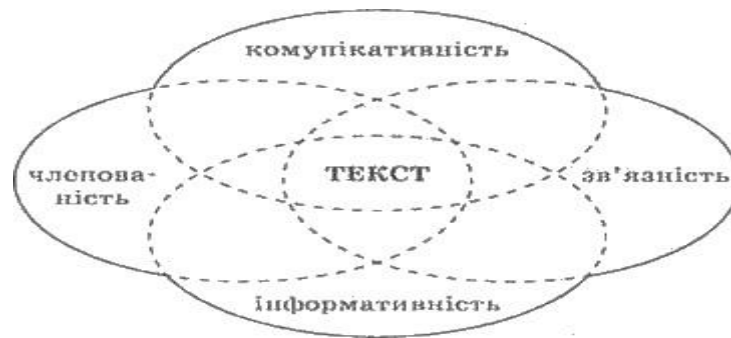
► Сконструйте текст із наведених речень.

1. Вона де знала. 2. Коли їй було десять років, були дозволені вистави українською мовою, але виключно па сільську тематику. 3. Досить перечитати її листи. 4. Зокрема — самотність Лесі Українки. 5. Вона входила в літературу, з якої не було виходу. 6. Самотність українського письменника нелюдська. 7. Вона писала мовою, яка була заборонена ще до її народження (Валуєвський циркуляр, 1863).

2. Робота з діаграмою

► Ознайомтеся з діаграмою «Текст та його основні ознаки». Розкрийте поняття «текст», «зв'язність», «комунікативність», «членованість», «інформативність». Якими ще ознаками тексту можна доповнити діаграму?

Текст та його основні ознаки

Матеріал для довідок

Текст — це висловлювання, яке складається з кількох речень, має певну змістову й структурну завершеність.

Комунікативність реалізується в спрямованості тексту на відповідного адресата.

Членованість — текст може членуватися на комунікативні одиниці нижчого рангу (складне синтаксичне ціле, фрази), яким відповідають (хоч і не завжди) мовні одиниці — абзац і речення.

Зв'язність — усі мовні елементи в тексті пов'язані між собою за логікою та структурою.

Інформаційність — текст акумулює інформацію та служить засобом її передачі.

Цілісність тексту полягає в тому, що в ньому вичерпно викладено тему, а виклад підпорядковано досягненню поставленої мети.

Завершеність тексту — необов'язкова ознака» притаманна лише конкретним текстам із визначеними межами.

Лінгвістичне дослідження з відновленням

► *Перепишіть текст, вставте потрібні орфограми.*

СУТНІСТЬ РИНКУ

Мабуть..., найпопулярнішим словом сьогодні в нашому суспільстві як на побутовому рівні, так і в наукових працях, публіцистиці є слово «ринок». Зумовлено це переходом (У, у) країни в нову систему координат, якою для нас є ринкова економіка.

З давніх часів ринок визначали як місце (ринкова площа), де здійснюється купівля або продаж товарів. Ос., чому у багатьох слово «ринок» асоціюється з базаром —

місцем обміну виробле(нн,н)их благ. Це так лише частково. Ринок — поня(тт,т)я біл..ш широке і містке. Це і магазини, універмаги, універсами, різні палатки, де купуют..ся продукти харчува (нн,н)я, одяг, взу(тт,т)я, товари щоде(нн,н)ого вжитку. Є ринки, на яких продаються і купуют..ся ці(нн,н)і папери (акції, облігації),— фондові біржі. На товарних біржах, де пропонуються товари (зерно, цукор, цемент) за стандартними якіс(т)ними показниками, покупці та продавці вступають.. у конкретні відносини.

Два учас(т)ники або біл..ше беруть на себе юридичні з(о,а)бов..яза(нн,н)я, якими визначаються їхні дії та відповідал..ніст.. Ці та інші відносини між продавцями і покупцями з нр..воду існуючих та потенційних товарів утворюють.. ринки (З журналу).

- Поясніть, чому текст має таку назву? Запропонуйте і запишіть свій варіант.
- Складіть план тексту.
- Запишіть ключові слова цього тексту.

III. Контрольно-рефлексивний етап

1. Бесіда за питаннями

1. Що називається текстом?
2. Які ознаки тексту є основними? Охарактеризуйте їх.
3. Яка ознака тексту є необов'язковою, чому?

IV. Домашнє завдання

► Дібрати 3-4 тексти різного спрямування (технологічного, природничо-математичного, спортивного, економічного) та визначити в них ключові слова, придумати заголовки.